

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžfk/20/2020
Identifikačné číslo spisu: 4019200252
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Petra Pribelská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4019200252.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Phone trader s.r.o., Hlavná 22, 943 01 Štúrovo, IČO: 50 045 822, zastúpený: JUDr. Štefan Mesároš, advokát, Štefánikova 84, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 499 500, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100713899/2019 z 21. marca 2019, konajúc o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/24/2019-63 z 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/24/2019-63 z 26. septembra 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len „správny súd“) podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

2. Napadnutým rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Nitra č. 101435050/2018 z 25. júla 2018.

3. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu vyplýva, že správny súd z týchto rozhodnutí zistil, že jediným účastníkom administratívneho konania bol daňový subjekt Phone trader s. r. o., u ktorého správca dane vykonal daňovú kontrolu a ktorý je v podanej žalobe proti vyššie označeným rozhodnutiam označený ako žalobca, pričom žaloba je podpísaná zaručeným elektronickým podpisom advokáta JUDr. Štefana Mesároša.

4. Spoločne so žalobou boli správne súdu doručené dve plnomocenstvá, a to konkrétne

plnomocenstvo z 21. júna 2018, ktorým spoločnosť Phone trader s. r. o. ako splnomocniteľ splnomocnila Ing. W. Q., N. k plnému zastupovaniu spoločnosti, okrem iného i „vo veciach súdnych sporov a všeobecného právneho zastupovania spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane dať splnomocnenie advokátom a ďalším osobám na právne zastupovanie spoločnosti vo všetkých veciach, vrátane na postúpenie tohto splnomocnenia ďalším spolupracujúcim osobám, a na preberanie a podávanie písomností v mene splnomocniteľa, ...“ a plnomocenstvo z 24. apríla 2019, ktorým vyššie menovaný Ing. W. Q. ako splnomocnenec spoločnosti Phone trader s. r. o. na základe splnomocnenia z 21. júna 2018 splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101438665/2018 z 25. júla 2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100984838/2019 z 26. apríla 2019.“

5. Správny súd zastával názor, že pre splnenie procesných podmienok konania je potrebné, aby súčasťou spisu bolo také plnomocenstvo, ktorým označený žalobca, t. j. spoločnosť Phone trader s. r. o. priamo udelil splnomocnenie pre zvoleného advokáta. Z uvedeného dôvodu vydal uznesenie č. k. 11S/242/2019-27 z 10. júna 2019, ktorým vyzval žalobcu na predloženie plnomocnenstva, ktorým žalobca splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie vo vyššie označenej veci, a to pod následkom odmietnutia žaloby. Uznesenie bolo doručené advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi. Dňa 31. júla 2019 bolo súdu elektronicky doručené plnomocenstvo z 12. júla 2019, ktorým priamo žalobca splnomocnil advokáta JUDr. Štefana Mesároša na „naše zastupovanie vo veci podania žaloby na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu Nitra č. 101435050/2018 z 25. júla 2018 v spojení s rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR Banská Bystrica č. 100713899/2019 z 21. marca 2019.“

6. Krajský súd v Nitre, ako súd vecne a miestne príslušný na konanie v predmetnej veci posudzoval otázku, či sú splnené podmienky, za ktorých môže vo veci konať, pričom dospel k záveru, že správnu žalobu zo dňa 22. mája 2019 proti rozhodnutiu žalovaného č. 100713899/2019 z 21. marca 2019 v spojení s rozhodnutím správcu dane, t. j. Daňového úradu Nitra č. 101435050/2018 z 25. júla 2018 je potrebné podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP odmietnuť z dôvodu, že žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50.

7. V predmetnej veci mal správny súd za nesporné, že žaloba bola spísaná 22. mája 2019 a v ten istý deň aj podaná na tunajší súd advokátom JUDr. Štefanom Mesárošom, ktorý sa v nej označil za právneho zástupcu žalobcu. Prílohou podanej žaloby bolo splnomocnenie 21. júna 2018 (udelené žalobcom pre Ing. W. Q. na zastupovanie žalobcu) a plnomocenstvo z 24. apríla 2019 (udelené Ing. W. Q. pre JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie Ing. W. Q.). Plnomocenstvo z 24. apríla 2019 udelené Ing. W. Q. pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša jednoznačne neoprávňovalo advokáta na podanie predmetnej žaloby v mene žalobcu, čo je zrejmé už i z textu tohto splnomocnenia, nakoľko Ing. W. Q. splnomocnil advokáta na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, teda nie na zastupovanie žalobcu. Ing. W. Q. nebol účastníkom predmetného daňového konania v predmetnej veci a nebol ani štatutárnym zástupcom spoločnosti žalobcu, preto podľa názoru súdu nemohol ani právne relevantným spôsobom a s právnymi následkami udeliť plnomocenstvo na „moje zastupovanie vo veci podania žaloby“, ale ani na zastupovanie spoločnosti žalobcu. Neoprávňovalo ho k tomu ani splnomocnenie z 21. júna 2018 na zastupovanie, ktoré mu udelila spoločnosť žalobcu na plné zastupovanie spoločnosti. Z uvedeného vyplýva, že k podanej žalobe nebolo pripojené splnomocnenie udelené spoločnosťou žalobcu pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša napriek tomu, že táto povinnosť je výslovne zakotvená v ust. § 182 ods. 2 písm. a/ SSP a nejedná sa ani o jednu z výnimiek uvedených v § 49 ods. 1, 2 SSP.

8. Predmetné podanie z 22. mája 2019 správny súd posúdil ako neúplné podanie vo veci samej a žalobcu vyzval na jeho doplnenie v stanovenej lehote pod následkom odmietnutia žaloby, pričom uznesenie obsahujúce predmetnú výzvu doručil advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi. Postupoval teda v súlade s ust. § 59 ods. 1 SSP, v zmysle ktorého správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil. Dňa 31. júla 2019 bolo správne súdu doručené plnomocenstvo z 12. júla 2019 udelené žalobcom pre advokáta JUDr. Štefana Mesároša na zastupovanie žalobcu vo veci podania žaloby proti rozhodnutiu Daňového úradu Nitra a rozhodnutiu žalovaného, ktoré sú uvedené v 1. bode tohto uznesenia.

9. Správny súd mal z to, že žalobca mal povinnosť byť zastúpený advokátom už od okamihu spisovania žaloby, čo v preskúmvanej veci splnené nebolo. Tomuto záveru zodpovedá aj dátum na plnomocenstve z 12. júla 2019, podľa ktorého žalobca toto plnomocenstvo udelil advokátovi JUDr. Štefanovi Mesárošovi v uvedený deň (12. júla 2019), teda preukázateľne po podaní správnej žaloby z 27. júna 2019. Uvedené bezpochyby preukazuje, že žalobca nebol právne zastúpený už v čase spísania a ani podania žaloby, pričom povinnosť žalobcu byť zastúpený už pri spísaní žaloby jednoznačne vyplýva z ust. § 49 ods. 1 veta druhá SSP. Z dátumu udelenia splnomocnenia pre advokáta by malo byť zrejmé, že sa vzťahovalo už aj na spísanie žaloby, čo žalobca nepreukázal, nakoľko súdu bolo predložené plnomocenstvo udelené žalobcom po spísaní a podaní žaloby na súd.

10. Podľa názoru správneho súdu nemožno akceptovať dodatočné zvolenie advokáta, ktoré ako vyplýva zo samotného plnomocenstva z 12. júla 2019 bolo realizované po podaní žaloby. S poukazom na uvedené potom súd dospel k záveru, že procesná podmienka povinného právneho zastúpenia už pri spisovaní a podaní žaloby nebola splnená, čo bolo dôvodom na odmietnutie žaloby podľa ust. § 98 ods. 1 písm. f/ SSP. Uvedený nedostatok procesnej podmienky konania by bolo možné podľa správneho súdu považovať za odstránený v prípade, ak by žalobu podal sám žalobca a následne by si z vlastnej iniciatívy alebo v súdom určenej lehote zvolil na zastupovanie advokáta a túto skutočnosť by preukázal správne súdu písomným splnomocnením. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil sám počas trvania nedostatku povinného zastúpenia by mali riadne právne účinky a považovali by sa za úkony v zastúpení. Správny súd by na tieto úkony musel prihliadať, ako keby boli urobené v mene žalobcu a ním zvoleným advokátom. V predmetnej veci je ale iná situácia, pretože procesný úkon spísania a podania žaloby neuskutočnil žalobca, ale urobil tak 22. mája 2019 advokát na základe splnomocnenia z 21. júna 2018 a plnomocenstva z 24. apríla 2019, ktoré ho ale k takémuto úkonu v mene žalobcu neoprávňovali a plnomocenstvo z 12. júla 2019 bolo udelené žalobcom pre právneho zástupcu až po spísaní a podaní žaloby v predmetnej veci.

II.

11. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu riadne a včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodňoval § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP.

12. Sťažovateľ poukázal na aplikáciu priameho zastúpenia podľa § 23 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého udelil sťažovateľ Ing. Q. plnú moc na vykonávanie právnych úkonov, o.i. na zastupovanie v súdnych sporoch a možnosť dať sa zastúpiť substitučným splnomocnencom. Namietal, že právne úkony Ing. Q. tak mali priamy dosah na právne postavenie splnomocniteľa - sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľa namieta, že správny súd nesprávne vyhodnotil otázku právnych účinkov plnomocenstva udeleného Ing. Q. JUDr. Mesárošovi, keďže podľa sťažovateľa toto plnomocenstvo vyjadrovalo zrozumiteľným a bezpochybným spôsobom, že Ing. Q. konal ako splnomocnenec sťažovateľa. Sťažovateľ uviedol, že slovné spojenie „na moje zastupovanie“ je potrebné vnímať v zmysle logického výkladu syntaxu, z ktorého explicitne vyplýva, že Ing. Q. konajúc ako splnomocnenec sťažovateľa splnomocnil JUDr. Mesároša na zastupovanie v právnej veci podania žaloby.

13. Neakceptovaním plnomocenstiev podľa sťažovateľa správny súd konal v rozpore s právnou úpravou. Sťažovateľ ďalej uviedol, že plnomocenstvom, ktorým priamo splnomocnil zvoleného advokáta reagoval na výzvu krajského súdu, pričom týmto osvedčil vôľu byť zastúpený JUDr. Mesárošom v právnej veci žaloby a to bez ohľadu na skutočnosť, že plnomocenstvo bolo datované až po podaní žaloby. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sz'a/5/2008 a namietal, že postup krajského súdu považuje za formalistický a poukázal na to, že krajský súd v konaní uskutočňoval právne úkony vo vzťahu k sťažovateľovi prostredníctvom JUDr. Mesároša, čiže ho považoval za právneho zástupcu.

III.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že ju považuje za nedôvodnú a navrhol aby ju kasačný súd zamietol.

IV.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 462 ods. 1 zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

17. Podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 <. alebo § 50 <.

18. Podľa § 462 ods. 1 Ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

19. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že kľúčovým pre prejednanú vec je posúdenie otázky existencie vady povinného právneho zastúpenia, v prípade, že dátum na plnomocenstve nasleduje až po podaní žaloby.

20. Kasačný súd zovšeobecňujúc závery vyplývajúce z jeho predchádzajúcej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 5Sžfk/27/2018, sp. zn. 3Sžfk/31/2017, sp. zn. 7Sžsk/107/2018) konštatuje, že nedostatok právneho zastúpenia v zmysle § 49 ods. 1 SSP je v zásade odstrániteľnou prekážkou, s čím súvisí povinnosť príslušného správneho súdu, aby vyzval dotknutý subjekt na jej odstránenie. Z uvedeného potom vyplýva, že odstrániť vadu plnomocenstva je možné až po začatí konania, na základe výzvy správneho súdu.

21. Ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správnemu súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia majú riadne právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom. (Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 338)

22. Hoci je už samotné spísanie žaloby advokátom obligatórnou procesnou podmienkou, aj v prípade, ak nie je žaloba spísaná advokátom, resp. žalobca nie je zastúpený advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné právne zastúpenie, musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Vychádzajúc z ústavnokonformného výkladu, najmä s poukazom na čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR kasačný súd pripomína, že je žiadúce, aby sa príslušný správny súd v rámci postupu pri odstraňovaní nedostatku tejto procesnej podmienky vyhol prílišnému formalizmu, za účelom zabezpečenia toho, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k súdu.

23. Kasačný súd má zo spisu za preukázané, že krajský súd neakceptoval plnomocenstvo udelené zo

strany sťažovateľa zvolenému advokátovi z dôvodu, že jeho dátum nasledoval až po podaní žaloby. Uvedený záver založený najmä na formálnom označení dátumu jednak logicky nekorešponduje vyššie uvedenému v tom, že aj v prípade, ak nie je žaloba spísaná advokátom musí ísť v zásade o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky a navyše sa v tomto prípade kasačnému súdu javí ako prílišný formalizmus.

24. Ďalej poukazuje kasačný súd na skutočnosť, že na samotnej žalobe je ako právny zástupca uvedený zvolený advokát, tak ako vyplýva aj z obsahu plnomocenstva predloženého na výzvu správneho súdu, pričom samotná žaloba z hľadiska jej formálnych, ako aj obsahových náležitostí nevzbudzuje pochybnosti o tom, že bola spísaná advokátom, resp. osobou s právnickým vzdelaním. Tvrdenie sťažovateľa vo vzťahu k jeho vôli ohľadom jeho právneho zastúpenia zvoleným advokátom už pri spísaní žaloby, z materiálneho hľadiska vo výsledku podporujú aj plnomocenstvá (udelené sťažovateľom pánovi Ing. Q. a udelené Ing. Q. zvolenému advokátovi), ktoré boli pripojené k žalobe. Tieto plnomocenstvá totiž vo výsledku mali preukazovať právne zastúpenie sťažovateľa zvoleným zástupcom, čo neskôr potvrdil aj obsah zaslaného plnomocenstva.

25. S ohľadom na vyššie uvedené, kasačný súd vníma záver správneho súdu ako príliš formalistický, pretože sa správny súd nezameral na materiálne posúdenie plnomocenstiev a to aj v ich vzájomnej súvislosti. Preto kasačný súd považuje kasačnú sťažnosť za dôvodnú a v zmysle § 462 ods. 1 zrušuje napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom sa krajský súd bude meritórne zaoberať žalobou.

26. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP v spojení s § 167 SSP.

27. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.